

Den syvårige Rinad fra Aleppo venter sammen med andre syriske flygtninge uden for banegården i Budapest, Ungarn. Det uskønne spil om håndteringen af de store flygtningestrømme tydeliggør, at der i den grad er behov for et handlekraftigt og samlende FN. Foto: Jerker Ivarsson/Aftonbladet/Polfoto

tære eller fredsbevarende operationer, hvorfor kan Rusland og Kina, der ofte ser sig selv som den tredje verdens repræsentanter, så ikke yde tilsvarende bidrag?

Svaret er i nogen grad, at det kan de også. Særligt Kina er en ganske konsistent og principfast støtter af FN og dets spilleregler, og landet har leveret vigtige politiske og militære bidrag i en række konflikter, herunder til stabilisering i Haiti, Liberia, Somalia, Mali og Sydsudan. Også Rusland har vist sig konstruktiv i FN's Sikkerhedsråd, eksempelvis vedrørende Mali. Det er ikke overraskende eksempler, hvor FN-baserede tiltag flugter med russiske og kinesiske interesser og præferencer for en suverænitet baseret international orden.

Men de to konservative stormagter synes også at være påvirket af såvel vestlige som den tredje verdens forventninger om, at de tager ansvar, herunder i humanitære krisesituationer.

Sikkerhedsrådet reformeres

Der tegner sig med andre ord et komplekst billede af både FN's faktuelle og potentielle formåen og de nye og gamle stormagters bidrag i den henseende.

For det første yder de ikke-vestlige stormagter og regionale organisationer ganske rigtigt modstand mod en vestligt domineret verdensorden, men denne modstand modsvares af væsentlige bidrag til international fred og sikkerhed. For det andet er der trods de aktuelle modsætninger i særligt Syrien og Ukraine en betydelig positiv dynamik i forholdet mellem de vestlige stormagter, BRICS-landene og de regionale organisationer, både mellem disse grupperinger og internt.

Denne dynamik skabes bl.a., når regionale organisationer i den tredje verden tager ejerskab for løsningen af regionale konflikter.

Men der er et stort behov for reformer og nytænkning. Det gælder først og fremmest for Sikkerhedsrådet, som ikke længere er tidssvarende, hvad angår de permanente medlemmer. De lande, der i henhold til ressourcer og status rent faktisk er stormagter, skal også være repræsenteret i hjertet af det kollektive sikkerhedssystem, for at det kan fungere optimalt. I en række spørgsmål kan man alligevel ikke undvære dem eller realisere løsninger, som de ikke bifalder, særligt i deres egne nærområder.

Indien, Brasilien og Sydafrika samt Tyskland og Japan bør derfor tilbydes et permanent med-

lemskab af Sikkerhedsrådet, og FN's 70. generalforsamling er en oplagt anledning til at rejse denne debat på ny.

Faste spilleregler

De vestlige lande må tage konsekvensen af det igangværende magtskifte, også selv om dets rækkevidde ikke er fuldt afklaret. Stormagter som Kina og Indien er ikke til at komme uden om. Det er stærke tredjeverdenskoalitioner heller ikke. Disse magter og regioner har de facto en veto i og med, at grundlæggende institutionelle og retlige forandringer eller konfliktløsninger ikke kan gennemføres uden deres samtykke eller medvirken.

FN's principper om beskyttelsen af forfulgte minoriteter og befolkningsgrupper er et godt eksempel på dette. I Libyen gik de ikke-vestlige stormagter med til en humanitær intervention under regionalt og internationalt pres, og i Mali støttede de humanitære initiativer, fordi disse gik hånd i hånd med stabilisering af landets regering og bekæmpelse af terrorisme. Men i Syrien har Kina og Rusland tilbagevendende blokeret selv bløde påtvninger mod Bashar al-Assads regime. Konkrete interesser er en del af forklaringen, men de vestlige lande kunne gøre meget mere for at forhandle et sæt af spilleregler for anvendelsen af det flerstrengede princip om 'ansvaret for at beskytte', sådan som Brasilien og Kina har foreslået det med udspil som 'Responsibility while Protecting' og 'Responsible Protection'.

I en multipolær verdensorden bestående af mange stormagter med både overlappende og divergerende værdier og interesser er FN endnu mere nødvendig end før. Tanker om 'demokratierne liga', hvor andre stater holdes udenfor, er uholdbare som erstatning for FN. Holdbare forandringer kan ikke påtvinges eller sikres gennem eksklusion. De skal komme gennem dialog, forhandling og samarbejde, så staterne kan udnytte overlappende interesser og forpligte hinanden på handling.

Aktuelt kan et sådant kompromis være på vej vedrørende Syrien i korridorerne af FN's 70. generalforsamling.

kronik@information.dk

Tonny Brems Knudsen er lektor og Johanne Grøndahl Glavind er adjunkt ved Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet

Vil du behandle dine kære, som var de hunde?

Hvad enten vi indfører aktiv dødshjælp eller ej, opstår der problemer. Men i sidste ende er mennesker i modsætning til dyr ikke nogen, vi afliver, men medmennesker, som vi hjælper, når livet gør allermest ondt

Af Jacob Birkler

Jeg stod på stuen sammen med sygeplejersken. Pludselig råbte patienten ad os: 'Havde jeg bare været en hund, så havde I gjort det af med mig'. Sygeplejersken svarede nærmest pr. refleks: 'Jamen, det er du ikke, og nu vil vi gøre alt, hvad vi kan, for at hjælpe dig'. Da hjælpen kom, forsvandt patientens ønske om at dø, og hun døde nogle uger senere.

Debatten om aktiv dødshjælp indeholder ofte en sammenligning mellem mennesker og dyr. Vi hører derfor jævnligt argumentet om, at vi behandler dyr bedre end mennesker, fordi vi afliver hunden, når den lider og er uhelbredelig syg. Men vil du behandle dine kære, som var de hunde?

Det er ganske rigtigt, at vi her i landet afliver tusindvis af dyr hver eneste dag, i modsætning til mennesker, som det endnu ikke er tilladt at aflive. Det interessante er, at det alene er i debatten om aktiv dødshjælp, at mennesker sidestilles med dyr. I visse tilfælde hører man dog det omvendte argument i forbindelse med diskussioner om dyrevelfærd, hvor det lyder at dyr behandles 'umenneskeligt'. Men mennesker er ikke dyr! I modsætning til dyr er vi fornuftsvesener, der kan vælge. Dyr kan ikke vælge, men lever gennem instinkter.

Der vil aldrig være en hund, som ønsker aktiv dødshjælp. Selv den gamle halte hund, vil

ofte kæmpe imod en aflivning. Men de fleste hunde bliver alligevel aflivet på et tidspunkt, hvilket skyldes, at vi som mennesker vurderer, at livet ikke har værdi længere. Men lad os forestille os, at vi begynder at aflive de mange mennesker, som vi skønner har et uværdigt liv. I så fald ville vi få meget travlt.

Føler sig til besvær

Jeg ved, at der med stor sandsynlighed kommer en dag, hvor min hund bliver halt eller svært syg, og hvor det bliver mit lod at køre den sidste tur til dyrlægen, hvilket forhåbentlig først bliver om mange år.

Men hvordan reagerer vi, når vores allernærmeste medmennesker bliver svært syge? Hvordan reagerer vi, når livet gør allermest ondt og er svært at bære. Hvordan reagerer vi, når det menneske, vi holder allermest af, nu lever i frustration, angst, smerte og magtesløshed? Hvordan reagerer vi, når netop dette menneske i modsætning til hunden siger: Lad mig dø nu!

Bør vi åbne for en lovgivning, hvor det er tilladt at tage livet af dette menneske?

»Nu kommer jeg for at hjælpe dig, jeg tager livet af dig i barmhjertighed!«

Vi skal ikke holde i live for enhver pris, og vi skal blive bedre til at stoppe udsigtsløs behandling og lade dø. Men netop i disse situationer vil mennesket ikke være en hund og bør ikke reduceres til at være en hund

Personligt vil jeg ikke udelukke, at der er situationer, hvor det er værdigt. Men jeg vurderer ikke, at den bedste hjælp er en generel juridisk åbning for denne praksis. Vi skal ikke holde i live for enhver pris, og vi skal blive bedre til at stoppe udsigtsløs behandling og lade dø. Men netop i disse situationer vil mennesket ikke være en hund og bør ikke reduceres til at være en hund. Som mennesker kan vi vælge og pendulere mellem ønsket om at leve og om at dø.

Her bør vi medtænke de mennesker, der ligger og tænker, at de som hunden er familien til last. Tænk om dette menneske føler sig til besvær, og som det sidste ønske vil tage imod denne værdige hjælp – aktiv dødshjælp, primært fordi det i andres øjne er uværdigt at se på. Kan vi udelukke denne situation? Jeg tror det næppe.

Vi skal smertelindre

Men vi står med et dilemma. Hvad enten vi indfører aktiv dødshjælp eller ej, opstår der problemer. Centralt i dette dilemma står spørgsmålet om, hvordan vi imødekommer det menneske, som i modsætning til hunden klart har valgt og ønsker at dø på et bestemt tidspunkt? Her tror jeg, vi alle kan blive enige om det vigtigste. Vi kan blive enige om, at et menneske, der ønsker aktiv dødshjælp, har brug for hjælp. Spørgsmålet er, hvordan vi hjælper bedst?

Vi kan blive enige om, at vi skal smertelindre, så godt vi kan, hvilket er muligt i langt de fleste situationer.

Vi kan sikkert også blive enige om, at vi ikke skal holde i live for enhver pris, men hjælpe i det liv, der er, og netop dér, hvor patienten er.

Men personligt mener jeg, at vi bør behandle mennesker bedre end dyr. Mennesker er derfor ikke nogen, vi afliver, men medmennesker, som vi hjælper, når livet gør allermest ondt. Hunden gør os menneskelige, når den er halt.

Men det er kun mennesker, der kan gøre os til medmennesker, når livet gør ondt. Her handler det ikke om at holde i live eller stoppe livet. Det handler om at være dér, hvor mennesket er.

debat@information.dk

Jacob Birkler er formand for Det Ethiske Råd